

GAZETA W. MIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.



PRZEDPŁATA:

czwartećroćnie dla miasta Poznania 1 Tal.
20 Sgr. na całe Prussy 2 Tal.

INSERTY:

1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na 1 szerokości
przyjmują się tylko w Ekspedycyi.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornej W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu.

OBWIESZCZENIE.

Odwołując się do ogłoszonego w Nr. 42. Zbioru praw najwyższego rozporządzenia z dnia 21. m. z., przez które wezwano obydwie izby sejmujące państwa, tak izbę parów jako i izbę deputowanych, do zebrania się dnia 14. Stycznia r. b. w mieście stołecznym i rezydencyjnym Berlinie, donoszę niniejszym, jako osobne zawiadomienia co do miejsca i czasu posiedzenia zagajającego wyłożone są w biurze izby parów (Lipska ulica nr. 3., Leipziger-Str.) w dzień 12. i 13. Stycznia w czasie od godziny 8ej z rana aż do godziny 8ej wieczorem, a w dzień 14 Stycznia w godzinach przedpołudniowych. W biurach pomienionych wydawane będą także bilety legitymacyjne do wstępu na posiedzenie zagajające, niemniej wszelkiej innej tamże zasięgać można w tej mierze wiadomości potrzebnej.

Berlin, dnia 1. Stycznia 1862.

Minister spraw wewnętrznych.

(podp.) **Hr. von Schwerin.**

Powyższe obwieszczenie podajemy niniejszym do wiadomości publicznej. Poznań, dnia 4. Stycznia 1862.

Królewskie Prezydium regencyjne.

Toop.

Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

Bruksela, 6. Stycznia. — *Independance Belge* donosi że wyszedł rozkaz do Marsylii, aby zaopatrzono załogę francuską w Rzymie w obłogi wojenne jakby na nadchodzącą kampanię.

Tenże dziennik donosi z Lizbony, że stan zdrowia króla i infanty jest dobry.

Bruksela, 7. Stycznia. — *Independance* donosi z Wasyngtonu pod dniem 28. Grudnia, że Seward widział się z lordem Lyonsem. Seward oświadczył, że gotów Masona i Slidela wydać, jeżeli są reklamowani jako buntownicy; jeżeli są reklamowani jako strona wojująca, musi się odnieść do swego rządu w tej mierze.

Londyn, 6. Stycznia. — Wedle *Timesa* odbywa się dziś rada ministeryalna w Osborne. Parlament ma być zwołany na dzień 6. Lutego, może i wcześniej a nawet za dni 14, jeżeli wiadomości nadejdą z Ameryki niezadowolające. *Times* spodziewa się utrzymania pokoju.

Dzisiejsza *Morning Post* zaręcza, że przybił do Queenstown parowiec Europa, który Amerykę opuścił w d. 25. Grudnia i nieprzywiózł żadnych depesz od lorda Lyonsa dla rządu angielskiego. Seward nie odpowiedział dotąd na urzędową notę angielską, którą lord Lyon miał mu doręczyć w d. 23. Grudnia. Seward może zwlec swoją odpowiedź o dni 7. Wiadomość jakoby Europa z nową pocztą przybiła do Queenstown jest płonna.

Kadyx, 5. Stycznia wieczorem. — Parowiec korsarski Sumter, który trzy statki Stanów Zjednoczonych zburzył i 42 miał jeńców na swym pokładzie, zawiął do tutejszego portu mimo protestacy ze strony amerykańskiego konsula.

Londyn, 7. Stycznia. — Parowiec Europa przywiózł wiadomości z Nowego Jorku z d. 24. z. m. Nic nie zawierają stanowczego. Dzienniki nowojorskie zgadzają się na to, aby zezwolić na żądania angielskie dla uniknięcia wojny. Senat wyznacza 1½ mil. dolarów na statki kanonierskie na wodach zachodnich. Podatek od kawy, cukru podwyższono.

Wasyngton, 26. Grudnia. — W senacie przemawiało wielu mówców przeciw wydaniu komisarzy z państw południowych.

Skutari, 6. Stycznia. — Czarnogorcy, którzy obsadzili Socę zostali w sobotę ze stratą 70 ludzi z niej wyparci.

Kassel, 6. Stycznia. — Frankfurtskiej *Zeit* odebrano w Elektorstwie debit pocztowy. — W Hanau wielki wyprawiono obiad na obchod rocznicy konstytucyi, na którym było przeszło 500 osób.

Berlin, 6. Stycznia. — Król JMość słuchał dziś przed południem referatów rzeczywistego tajn. radcy rejencyjnego Costenoble, tajn. radcę gabinetowego Illaira i ministra spraw zewnętrznych hr. Bernstorffa.

Berlin, 6. Stycznia. — Ostatnie wiadomości, które odbieramy z Londynu i Ameryki, brzmią dosyć pokojowo. Ważną jest wiadomość zamieszczona w belgijskiej *Independance*, że Francya w Londynie przed rozpoczęciem się sporu z Ameryką nastawała o uznanie państw południowych, ale Anglia na to przystać niechciała.

— Uważają tu w świecie politycznym za ważną wiadomość, że księżna Klotylda małżonka księcia Napoleona jest w nadziei. Stosunki pomiędzy dworem francuskim a włoskim ustaliłyby się tem samem jeszcze bardziej.

— W izbie deputowanych zaczyna się już rozgaszczać parlamentaryzm. Deputowani przysyłają tu swe adresa, frakcje obsadzają swoje miejsca. Naprzód Polacy wystąpili i zaraz po wyborach zamówili dla siebie dawne swe pierwsze ławy na lewicy obok mównicy, starzy liberałści z różnych odcieni zajęli prawą stronę izby, gdzie dawniej frakcyja Vinkego i Mathisa zasiadała. Miejsce Vinkego zajmie Grabow. Stronnictwo Reichenspergera w środku. Stronnictwo postępowe wybrało sobie miejsca obok Polaków na lewicy. Co się tyczy zamiarów rządu, same sprzeczne krążą podania. Byłoby wielką zasługą ze strony rządu, gdyby nakazał milczenie gazecie gwiazdowej, bo toby ułatwiło mu stanowisko do izby.

— Profesor Dr. Jacobi w Królewcu, jeden z członków stronnictwa demokratycznego, odmówił przyjęcia mandatu poselskiego. Powody, jakie go do tego skłoniły, są o tyle ważne, iż przedstawiają zapatrywanie się tego stronnictwa na obecny stan rzeczy, i wytlumaczają zapewne późniejsze oględne zachowanie się wielu demokratów w Izbie. Dr. Jacobi powiada w liście do jednego ze zgromadzeń wyborczych w Berlinie, że lubo go postawiono jako kandydata, musi się zrzec tego zaszczytu tym razem. Niepowinniśmy tać przed sobą — mówi Jacobi — że konstytucjonalizm, jakiego powszechnie teraz wymagają, jest pod pewnym względem systemem równowagi. Mając sobie wskazuje jednogodne działanie rozmaitych, po części równo-uprawnionych władz państwa, wymaga z góry — więcej niż jakakolwiek inna forma rządowa — patryotyzmu i wzajemnego poważania władz państwa. Gdzie tych warunków niedostaje, tam konstytucjonalizm tamuje rozwój państwa a w końcu stanie się czemś gorszym niż absolutyzm. Dalej pisze, że wybrańcy ludu zasługują na poważanie, a tymczasem jeszcze przed otwarciem izby inne władze państwa podejrzewają ich i rozsiwają nieufność ku nim, chociaż powołane są współ z niemi działać. Zdawało się, że znikły te uprzedzenia, ale ostatnie czasy pokazały, że tak nie jest, owszem, dawne przesady przechowały się właśnie w całej sile u kierowników państwa. Przeciwnicy wolności konstytucyjnej chcą wywołać rozdwojenie między rządem a reprezentacją ludu. Należy więc unikać tego wszystkiego, co by dodawało nowego żywiołu tej niechęci, i z tego powodu, aby nienarażać konstytucyi na szkodę i nie dać reakcyi sposobności lub pozoru do podniesienia głowy, Jacobi się usuwa. Jeżeli inni członkowie tego stronnictwa nie usunęli się, to wszelako wielu z nich nie było tak dalece skompromitowanych jak Jacobi, a w każdym razie ci co zostali wybrani, okazują się niewątpliwie większymi w swej opozycyi, aniżeli przed przemową królewską w Letzlingen, którą Jacobi wyraźnie miał na myśli, pisząc list pomieniony. Słychać, że król objawił życzenie swoje, aby Simson dostał się do Izby. Simson bowiem nie został nigdzie wybrany deputowanym. Przeniewierzył on się swojej partyi na przeszłym sejmie, kiedy został prezesem Izby, a nie mogą mu także darować tego, że dał na sobie wymódz Niegolewskiemu odczytanie deklaracyi wiadomej. Wszelako trudno brać za złe, że Simson który jako profesor mógł mieć odwagę cywilną, nieposiadał innego rodzaju odwagi.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 4. Stycznia. — Ukaz do rady administracyjnej naszego Królestwa Polskiego. Przychylając się do prośby Ludwika i Karola hr. Krasińskich, opiekunów niepełnoletniego Władysława hr. Krasińskiego, właściciela ustanowionego ukazem najwyższym z d. 17. Lipca 1844 r. majoratu imienia hr. Krasińskich: o przyłączenie do onego zebrań, staraniem niegdy Konstantego Świdzińskiego, rękopismów, numizmatów, rzeźb starożytnych, tudzież biblioteki i innych rzadkości

archeologicznych i bibliograficznych, które przez spadkobierców Swidzińskiego, aktami urzędowymi z 3. Lipca 1860 r., zawartymi między nimi i opiekunami wspomnianego Władysława hr. Krasińskiego, oddane zostały na własność tegoż hr. Krasińskiego i jego następców, pod nieodłącznym warunkiem zachowania ich w całości i utrzymywania w Warszawie dostępnymi dla uczonych badaczy; obok zaś tego tak Swidziński, jak również Ludwik i Karol hr. Krasińscy, dla zapewnienia środków urządzenia i utrzymywania w powyższy sposób zbiorów po Swidzińskim, ustanowili, tytułem renty wieczystej, opłatę coroczną po rs. 1650, na przedstawienie rady administracyjnej naszego Królestwa Polskiego stanowiącej:

Art. 1. Przyłączenie do majoratu imienia hr. Krasińskich, według warunków, pomiędzy stronami przez akta urzędowe z 3. Lipca 1860 r. umówionych, biblioteki, rękopismów, numizmatów, rzeźb starożytnych, tudzież wszelkich zbiorów archeologicznych i bibliograficznych, po niedługo Konstantym Swidzińskim pozostałych, zatwierdzić i niniejszem, z zachowaniem praw trzeciego, zatwierdzamy.

Art. 2. Wykonanie niniejszego aktu, który w Dzienniku praw zamieszczony być ma, polecić komisji rządowej sprawiedliwości.

Petersburg, 10. Grudnia 1861.

(podp.) ALEXANDER,

przez cesarza i króla, minister sekretarz stanu J. Tymowski.

— Wilki zaczynają już gospodarować po wsiach. I tak: we wsi Bzile, w okręgu krasnostawskim, nocy 20. Grudnia r. z. kilkunastu ich pod sam dwór przybyło, atakując owczarnię, lecz odstraszeni zostali. W sam dzień Bożego Narodzenia o godz. 2 po południu, o 4 wiorst od Krasnegostawu, na gościńcu szosie do Zamościa, jadący doktor spotkał 5 starych wilków o kroków blisko 50 od drogi bitej. Kiedy więc przejeżdżał około nich, jeden się tarzał w śniegu, a drudzy stanęli i przypatrywali się śmiało jadącemu bryczką obok nich bezbronnemu doktorowi. Nadto pokazują się one gromadnie i w lasach okolicznych. A że wielu amatorów trują lisy, i za 15 gr. mogą otruć każdego, należałoby zatem dla pięknego futra nie wyćpieć wszystkich lisów, a wzięść się bez odwołań do trucia wilków, nie czekając na ich dalsze rozgospodarowanie się po zagrodach wiejskich.

K. War.

Warszawa, 29. Grudnia. — Od trzech dni obiegają miasto niepokojące pogłoski względem szanownego księdza administratora Białobrzskiego. Wiadomo już tu wszystkim — że we wtorek tj. w wilię Bożego Narodzenia przywożony i odwożony był po dwa kroć pod eskortą żandarmerii, z cytadeli do zamku, a teraz znów siedzi w celi więziennej, ponieważ pogrozki i obietnica jak widać, nie odniosły spodziewanego rezultatu. Kościoły pozostały więc zamknięte podczas Bożego Narodzenia, bo rząd nie chciał cofnąć przepisów gwałcących wolność wyznania i modlitwy, mogących lud wystawić na bezprawia.

W skutek jak się zdaje tych bezowocnych parlamentowań w zamku, rozpuszczono po Warszawie mylne wieści, jakoby ks. administratora mieli zawieść do Petersburga na konferencję, to znów, że się sam dobrowolnie zrzekł swego dostojenstwa (co żadną miarą w więzieniu nastąpić nie może), i że wyjeżdża na mieszkanie do Rzymu, że nakoniec z Petersburga przedstawiono kandydatów na stolicę arcybiskupią, a między nimi powtarzają tu nazwisko jakoby pierwszego kandydata, nazwisko, którego nikt bez oburzenia wymówić nie może, a które tu w sporze władz rosyjskich z kapitułą, smutnym wyjątkiem po stronie rządu stawało. Arcybiskup taki z wyboru Petersburga a nie z wyboru duchowieństwa polskiego, będzie w naszym przekonaniu tylko sługą Moskwy, nieprzyjacielem kościoła i wiary katolickiej.

Po śp. Arcybiskupie Fijałkowskim i po szanownym ks. administratorze Białobrzskim, może nastąpić tylko nowy męczennik, albo co nie daj Boże, jaki Siemiaszko, zdrajca wiary i ojczyzny! W obecnych stosunkach, nie ma środka pomiędzy temi dwiema ostatecznościami; dziś jak za dni Chrystusa, służyć nie można Bogu i mamoni, trzeba iść śladem męczenników, lub zostać krzywoprzysięgą, odstępcą wiary i sługą Molocha. Pamiętać o tem należy, że jak naród bez religii, tak duchowieństwo bez narodu istnieć nie może, i ufać Opatrzności, która czuwa nad moralnym życiem narodów.

Prześladowania policyjne, o latarki, czamarki, szpilki i guziki nie ustają. Policya nie pyta, że nie każdy może się do roku kilka razy do roku przestraszać i że kto sprawił tego lata czamarkę a nie ma innego ubrania, musi ją nosić choć pokryjomu. Wczoraj przed gmachem bankowym policyant czyli »narożnik«, jak ich tu nazywają, zaczepia przechodzącego męczennika, rozpina gwałtem algierkę i odkrywa pod nią czamarkę; szarpie przechodnia, gwizdaniem zwołuje porożstawianych na rogach ulic policyantów; to wszystko razem wpada na biednego człowieka i prowadzi na ratusz, gdzie co najmniej, będzie musiał parę dni w brudzie i głodzie przesiedzieć; za co? że miał pod futrem swoją własną czamarkę, gdy ci co się stroją w obdarte innym suknie i zegarki, chodzą swobodnie i spokojnie.

Onegdaj, służąca posłana za sprawunkiem ujrzawszy boczną furtkę Krasińskiego ogrodu otwartą, dla skrócenia drogi chciała przejść ogrodem. Policyant spostrzegłszy to biegnie za nią, chwytą i wlecze na ratusz, gdzie biedną dziewczynę za ten ogromny występki osieczono różgami. Policya chodzi teraz po domach i zapisuje ubogich potrzebujących wsparcia i wstydzających się zebrać, bo rząd raczył przeznaczyć dla ubogich złp. 120,000 to jest na każdy cyrkuł złp. 10,000. Znajdą się zapewne ludzie, którzy zechcą korzystać z tej łaski wyjętej z naszej kieszeni. Słyszeliśmy jednak ubogich wyrobników mówiących do siebie »niech sobie swoim szpiegom i złodziejom rozdają.« To nam przypomina niedawną rozmowę jednego z urzędników komisji wyznań z jednym zacnym kapłanem, któremu ów urzędnik przekładał, że opór duchowieństwa stawiany rządowi, to tylko sprawił, że rząd musi odebrać co dał. Na co szanowny kapłan odpowiedział mu spokojnie: kiedy inaczej być nie może to niech sobie rząd odbierze co dał, a niech odda co wziął.

Prokurator Tańkowski, tyle wsławiony w tym roku, założył w imieniu rządu apelację przeciw Karolowi Nowakowskiemu i Janowi Chądzyńskiemu, których sąd kryminalny zupełnie uwolnił. Pisaliśmy już o tem w ostatniej korespondencji, dziś powtarzamy jako fakt autentyczny.

Prokonsulowie moskiewscy po miastach i miasteczkach prowincjonalnych, sądami doraźnymi skazują bez rekursu na Sybir, do kazemat, do robót fortecznych i do wojska. Doliczyć się trudno ofiar tym sposobem wywożonych z kraju, pozamykanych w twierdzach i w rozmaitych improvisowanych więzieniach. Do jakiego stopnia dochodzi samowola wojennych naczelników w prowincjonalnych miasteczkach, dowodzi fakt następujący: Komisyja spraw wewnętrznych zamianowała burmistrza do miasteczka Radzanowa w Płockiem, w miejsce dawnego, który był oskarżony o nadużycia. Otóż p. naczelnik wojenny, który był z niego zadowolony, oświadcza nowo mianowanemu, że go nie zna i nie przyjmuje, i odprawia go z kwitkiem. Dopiero na usilne prośby i przedstawienia władzy cywilnej raczył zatwierdzić nominację i przyjąć nowego burmistrza. Wszyscy naczelnicy wojenni to jest prokonsulowie rozesłali okólniki nakazujące obdzieranie krzyżów poświęconych z palm i koron cierniowych, jako godel buntowniczych; w niektórych miejscach dokonano tego świętokradztwa z niemałym oburzeniem mieszkańców, ale godła dziś zdarte, nazajutrz ukazały się znowu na krzyżach. Aresztowania trwają ciągle. W Lublinie aresztowano między innymi ks. Mleczką (brata wywiezionego) i patrona Gregorowicza.

Głoszą o otwarciu szkół po Nowym roku, ma się rozumieć, szkół według muchanowskiego systemu. W obec zamkniętych szkół i kościołów, rząd najpilniej zajmuje się teatrem, o który nikt nie prosi, do którego nikt nie pójdzie; bo nie czas myśleć o zabawach i fraszkach, gdy więzienia pełne niewinnych ofiar, gdy wszystkimi drogami na wschód i na północ wloką w kajdanach młodzież naszą, aby ją tam w twierdzach i w kopalniach żywcem pogrzebać, gdy bezprawia policyjne zniweczyły bezpieczeństwo osób i majątku, gdy jeszcze trawą nie porosły groby pomordowanych i krew na brukach warszawskich zaledwie co oschła. Ani tak szalonych, ani tak podłych nie ma pomiędzy nami.

Przebiegając myślą wypadki kończącego się roku, obliczając rezultat usiłowań, strat poniesionych, nadziei zawiedzionych, przekonywamy się, żeśmy jednak więcej zyskali niż stracili; że hipoteka sprawy narodowej coraz pewniejsza i że się przynajmniej moralnego bankructwa obawiać nie mamy potrzeby. Powaga opinii podkopała powagę rosyjskiej władzy, i teraz nawet pod najsroższym uciskiem każdy lęka się więcej sądu opinii, niż wszystkich sądów wojennych; każdy prawie woli iść do cytadeli i na Sybir, niż wpaść pod kłótnię narodu. Ten nieustający protest opinii w obec zbrojnego i groźnego despotyzmu rosyjskiego, ma w sobie coś tak wspaniałego, że nawet nieprzyjaciele moralnej jego powadze ustępują. Są także inne jeżeli niewielkie rezultaty tegorocznych usiłowań narodu, ale tu tylko mimochodem jednego dotknąłem, odkładając wyliczenie innych na później. Mamy więc za co Panu Bogu dziękować i dziękujemy; mamy się czem pocieszyć i pocieszamy się wzajem nadzieją, że aby wytrwać moralnie, aby się oswoić z koniecznością przechodniego stanu sprawy, nie ustając w pracy, w nadziei i miłości, to już, da Bóg, dojdziemy do celu wspólnych usiłowań i wspólnych życzeń naszych.

Cz.

— Duchowieństwo polskie podzielił obecnie rząd na dwie kategorie: jedną z nich trzyma w więzieniu, drugą w obłączeniu. Ta ostatnia odpięta mężnie codzien przypuszczane szturmami przez wojskowych i policyjnych czynowników, usiłujących jakimbyś sposobem, prośbą, groźbą, czy podstępem — wymodzą na duchowieństwie bezwarunkowe otwarcie kościołów, wyszukujących rozmaite kruczki dla podchwycenia czujności stojących na straży prawa kościelnego kapłanów. Wszystko to jednak nie odnosi spodziewanego skutku, chociaż zdawać się mogło rządowi, że barbarzyńskim prześladowaniem kościoła, że więzieniem i wywożeniem na Sybir kapłanów, że surowem i dzikiem postąpieniem z administratorem arch. ks. Białobrzskim, potrafi przerazić duchowieństwo i zmusi je do wypełnienia rozkazów przeciwnych powadze i prawom kościoła. Ale rachuba ta i usiłowania nierozsądne zawiodą na każdym kroku oczekiwania policyjno wojskowego rządu, którego władza tak groźna i sroga rozbija się o bierną energię i moralną siłę bezbronnego narodu. Jeżeli kiedy, to dziś powiedzieć można, że Bóg kiedy zechce tworzyć sobie ludzi, bo nawet tacy, na których niedawno najmniej liczyć było można, nagle dorosli do wysokości swego położenia i mocno stoją po stronie prawdy i sprawiedliwości. Policya rosyjska nie tylko objęła dozór w kościołach nad obrządkami religijnymi, uwięziła duchowieństwo wszelkiego wyznania; ale nadto chce je zastępować. Niedawno policmajster Fedorow otworzył nową bóżnicę dla Izraelitów służących w wojsku, kazał im obrać rabina (ponieważ wszyscy rabini siedzą w cytadeli) a sam do nowej bóżnicy przenosił roduły. Na te wybryki policyjnego despotyzmu wystarczają za komedję, lecz moskale narzekają na nudy w Warszawie i radząby gwałtem teatr otworzyć. Ogłoszony gazetami abonament po znacznie niższych cenach, nie mógł dotąd zwabić dostatecznej liczby amatorów do zapelnienia choć w części teatralnej sali, bo opinia publiczna, której rząd do kozy wsadzić nie może, daleko dziś silniejsza od postrachu Sybiru i cytadeli, stanowczo przeciw teatrowi protestuje. Dowiadujemy się z pewnego źródła, że generał Chrulew nałożył podatek po 160 rubli sr. na oficerów każdego pułku, tytułem abonamentu na teatr.

Karol Nowakowski od 8. Kwietnia w Modlinie więziony, został dla braku dowodów przez sądy zwyczajne uniewinniony i do uwolnienia przedstawiony; od tego atoli wyroku prokurator założył apelację chcąc koniecznie wynaleść winę tam gdzie nie ma. Prawo ukute po 8. Kwietnia, według którego miały być sądzone ofiary kwietniowej rzezi było i jest martwą literą bez żadnego wpływu na sądy i wyroki jakie tu władze wojskowe wydają. Karol Nowakowski lubo najnieвинniejszy czło-

wiek, tak może tu być sądzony i karany jak największy zbrodniarz, a uniewinniony przez sąd apelacyjny, może pójść pod sąd wojenny i uleść najsrońszej karze, a co najmniej być »ulaskawionym w żołdacki« i zasłanym gdzieś w pułki sybirskie.

Z więźniami w cytadeli widują się niektóre tylko rodziny i to jeszcze przez gęstą drucianą kratę. W dzień wili Bożego Narodzenia, kiedy wszyscy zbierają się zwykli w rodzinne kółka, wzbroniono przynosić więźniom jedzenie z miasta; przez kratę nawet opłatka wczoraj podać nie było można. Jen. Rożnow, nowy prezes komisji śledczej zaprowadza nowy regor więzienny; strażnik więzienny Żuczkowski może mu posłużyć w tej mierze za instruktora, jako najbieglejszy w wynajdowaniu sposobów dokuczania oddanym pod jego dozór więźniom. Pomimo tego, więźniom bracia nasi, spokojni są i pełni rezygnacyi na to co ich osobie spotkać może.

W niedzielę 22. t. m. policja z żołnierzami, opadła dom Temlera dla dokonania tamże rewizyi; następnie zrobił rewizyę w jego sklepie również bezskutecznie. Aresztowano tegoż samego dnia litografa Wróblewskiego, oskarżając go że litografował jakąś odezwę rosyjską.

W ciągu tego miesiąca wywieziono z różnych stron Królestwa traktatem brzesko litewskim w głąb Rosyi następujących księży: Maciej Smoliński z Lipna do Permy, ks. Kurzawski Maksymilian z Góry pod Sieradzem, ks. Michał Wiszniewski z Ostrołęki do Kostromy, ks. Michał Fiszer z Połajewa do Permy, ks. Jeska misyoarz z Płocka do Wiatki, ks. Krynicki z Warszawy do Kazania, ks. Zakrzewski z Opatowa do Irkucka, ks. Mleczek z Białej do Kostromy, ks. Rzewuski Bazylianin do Wologdy, ks. Zygmunt Reformat do Wiatki, ks. Brzoska z Łukowa, osadzony na lat 2 do Kazania, ks. Jastrzębski z Ostrowia do Włodzimierza nad Kłazmą. Majewski stolarz z Częstochowy do Bobrujska. Do pułków orenburskich pędzeni piechotą, wyszli pod eskortą kozaków z Pragi śpiewając: »Pod Twoją obronę« Kosiński, Rydzewski, Skorupski, Nowierski, Fornalski, Szymanowski, Jurkiewicz, Kalużyński, Jeleżyński: wszyscy skazani, to za łaskę, to za orzeczkę, lub krzyżyk, za czamarkę i za śpiewy kościelne.

Oprócz więźniów cytadelskich różnych wyznań, znajduje się wielu bardzo aresztowanych w ratuszu, a pomiędzy tymi ostatnimi najwięcej ubogich rzemieślników i wyrobników. Majetniejsi i zamożniejsi, wyszukują rodziny tych niewinnych ofiar despotyzmu moskiewskiego dla niesienia im moralnej i materyjalnej pomocy. Zajmowanie się losom prześladowanych jest u nas obowiązkiem powszechnie uznanym. Każdy zapomina o sobie, a myśli o tych co cierpią niewinnie, bo i czemuż oni winniejsi od nas wszystkich?

Kościół pozostają zamknięte, bo inaczej w tym stanie rzeczy być nie może. Dopóki księży uwięzieni i wywiezieni nie będą wolni, a kościoły od napaści żołdactwa i policji zabezpieczone, dopóty ludność gromadzić się w nich nie będzie, ani się na to narażać, aby modlitwa była szpiegowana, a potem karana sądami wojennymi jak największa zbrodnia. Żaden rząd nietylko chrześcijański, ale nawet i pogański, nigdzie nikomu nie wzbraniał modlić się o to co mu do szczęścia potrzeba, u nas tylko rząd rosyjski modlitwę zbrodnią stanu, a skargę buntem nazywa.

Piszą nam z lubelskiego: Aresztowania odbywają się tu na wielką skalę. Miasteczko Biłgoraj dało kontyngens poborowy 9 osób: Lubowicki pisarz sądu, Kościelski podpisarz. Zieniewicz obywatel miasta, Kauer rymarz, Olesiński gorzelnik, Łuszczak organista, Korkiewicz kleryk syn księdza unickiego, Wiktowski kancelista sądu, Wiszniewski assessor powiatu. Ze Zwierzynca wzięli czterech: Szyszkowski Konstanty, Dżakowski Franciszek, Kozicki sekretarz poczty i Moreaux ex wojskowy rosyjski. W Zamościu siedzi 28 osób, to jest, wyżej wymienionych 12, ze Szczeszczyna 6, księży 4 z Hrubieszowskiego i z Warszawy dwóch: Ciświcki i Grzybowski starzec 64-letni od licznej rodziny wzięty, a na 6 miesięcy do fortecy skazany.

Z listu odebranego z Żytomierza, przytaczamy następujący wyjątek: Żytomierz jest dotąd w stanie oblężenia. Prześladowanie mieszkańców nie ustało ani na chwilę. Ustanowiony sąd wojenny z całą surowością skazuje do ciężkich robót fortecznych lub do wojska za najłżejsze przekroczenie lub pozory. Samej niedoroślejszej młodzieży jest teraz w więzieniu 29, pomiędzy nimi jeden wyznania prawosławnego, osadzono go na 4 lata do ciężkich robót. Gdy mu przeczytano wyrok, matka jego zalewając się łzami, wołała, że odwoła się do drogi łaski; syn wtedy upadł do nóg matce i w obec sądu zaklinał na wszystko aby mu tej krzywdy nie wyrządzała, aby nie szukała sprawiedliwości tam gdzie jej nie ma. Innych czterech zasądzono do wojska, reszta oczekuje wyroku.

Oprócz sądu wojennego który jest utrapieniem dla mieszkańców Żytomierza, jest jeszcze sąd policyjny który prześladowa i obdziera wszystkich mieszkańców prowincyi. Każdy oskarżony o śpiewanie hymnu, o noszenie zakazanego ubrania, załoby itd. przywożony jest do Żytomierza, i tam, jeżeli potwierdza sam oskarżenie, płaci karę pieniężną (dla mężczyzn dodaje się kilka dni aresztu); jeżeli zaś dowodzi, że nie śpiewał, ani żadnych odznaczających się oznak nie nosił, stawiają mu jakiegokolwiek policyjanta za świadka i to już stanowi ostateczny dowód; wówczas skazany płaci wyższą karę pieniężną i ponosi kosztą sprowadzenia świadków. Z takich kar, zebrała już władza policyjno-wojskowa około 6000 rs. w samej guberni Wołyńskiej, a toż samo się dzieje w Podolskiej i w Kijowskiej. Ustanowioną także została komisja celem wysledzenia tych, którzy postawili tu krzyż na pamiątkę pomordowanych w Wilnie; komisja ta składa się z oficera żandarmerji i urzędnika policyjnego. Pociągają mnóstwo osób do tego śledztwa, które się ciągnie od 7 tygodni, a wielu uwięziono. Ciężkim kwaterunkiem obciążają szczególnie mieszczan, których obwiniają o silniejszy duch narodowy.

Cz.

Francya.

Paryż, 2. Stycznia. — Monitor opisując dziś akt recepcji w Tui-

leryach ze strony dygnitarzy państwa, ciała dyplomatycznego, przytacza słowa cesarza w odpowiedzi na przemówienie w imieniu ciała prawodawczego, hrabiego Kisselewa, nieco odmiennie od tego, co nam telegram w tej podał mierze, dla czego je tu przytaczamy; brzmią one jak następuje: Dziękuję cię prawodawczemu za życzenia mi złożone. Rok ubiegły nacechowany został w sposób bolesny licznymi rozdrażnieniami na różnych punktach świata i ciężkimi stratami w rodzinach królewskich. Mam nadzieję, że rok dziś rozpoczynający się szczęśliwszym będzie dla królów i ludów. (Dawniejsze telegramy kładły przed wyrazem: dla królów: dla ludów). Potem przyjmował zasiadłszy cesarz na tronie, senat, którego prezes do cesarza przemówił; w końcu odpowiedział cesarz na mowę arcybiskupa paryskiego otoczonego duchowieństwem: Zawsze mocno wzruszony jestem modłami, jakie panowie wznosicie do nieba za cesarzową, za syna mego i mnie. Duchowieństwo francuskie, które poboznością i cnotami swemi tak bardzo się odznacza i wie, że Bogu oddać należy co jest boskiego, a cesarzowi co jest cesarskiego, może — oświadczyć mu panowie to zapewnienie — liczyć na moją opiekę i żywą sympatyę.

— Zdaje się, że odpowiedź, jaką cesarz wyrzekł prezesowi senatu, zawierająca chęć i zamiar cesarza rozszerzenia swobód konstytucyjnych i przypuszczenia dyskusji nad konstytucją, najbardziej tu zwraca uwagę ogółu, bo stoi w widocznej sprzeczności z zapatrywaniem się pana Persigny, który nie pozwalał po piśmie żadnej nad konstytucją dyskusji. Z powodu snąc tego też, ośmielona słowy cesarza rozbiera dziś Patrie artykuł, który Monitor zganił »l'Erupide constitutionnelle«.

— Wiadomości z Anglii o stanie kwestyi amerykańskiej, są nieco uspokajające i wywołały z tamtej jako z tej strony kanału na giełdzie dobre usposobienie i otuchę.

Paryż, 3. Stycznia. — Dziś zaczynają wiadomości z Ameryki nieco znówu się płatać. Przemieszują się doniósłszy niepokojące wieści, gdy wczoraj zdawały się zwiastować pokój, chociaż zaprzeczyć nie można, że i dziś nie całkiem stracono nadzieję pokoju.

— I dziś jeszcze zajmują mowy cesarza miane w Nowy rok i dostarczają sposobności różnym pismom do rozpraw nad reformą konstytucji, chociaż je wstrzymuje od śmiałego wystąpienia upomnienie w Monitorze wyrzeczone.

— Mówią wiele w świecie dyplomatycznym, że na miejsce pana hr. Kisselewa posła rosyjskiego w Paryżu, wstąpi książę Górczaków.

— Rząd angielski nie przestaje się uzbrajać, i nawet po nadejściu wiadomości ostatnich spokojnych postanowił wczoraj na wyspach Bermudo utworzyć korpus rezerwy. Trzy bataliony, które miały wsiść na okręty w Southamton, opuściły w skutek tego Londyn.

— W kółkach dobrze świadomych utrzymują, że prezydent Lincoln ma zamiar pozwolić wyjechać lordowi Lyons, potem wydać pod straż Francji komisarzy z południa aż do załatwienia sporu. Anglia domagająca się natychmiastowego uwolnienia komisarzy, nie przystanie pewnie na taką ofertę i rozpocznie bez wszystkiego wojnę.

(Kor. Cz.) Wczorajszy Constitutionnel znów plecie duby smalone. Nie poleca już Polsce »umiarkowania«, jak dawniej, lecz »roztropność«. Rosyi »sprawiedliwość dla Polski«. Tej sprawiedliwości kraj nasz czeka oddawna. Oczekiwanie dotąd było próżne. Sfery rządowe odpowiadają na wszystko wyrazem »sytuacja«, wyrazem którego często używałem w mych korespondencyach, bacząc na obecny stan kontynentu i nieszczęśliwe usposobienie Anglii. Patrie nie daje się w błąd wprowadzić i uważa powstrzymanie sprawy włoskiej w Polsce za narzędzie do użycia w pewnym razie. Courier du Dimanche doniósł prawie z radością wiadomość o rozdziale Galicji. Constitutionnel nie sądzi, aby ten krok był dowodem, że rząd austriacki ma wytkniętą drogę administracyjną.

Odbywa się w hotelu Lambert sprzedaż robotek kobiecych na rzecz ubogich rodaków. Wiele pań znanych w towarzystwie paryżkiem przyjeło na tej sprzedaży obowiązki sklepowych.

Wiadomość o pokoju lub wojnie między Anglią a Stanami Zjednoczonymi spodziewana jest dopiero koło 3 Stycznia. Domniemywania są już próżne. Trzeba czekać. Teraz dopiero dowiadujemy się jak Anglia przewidywała wszystko w Ameryce, jak była pewną wojny. O zatrzymaniu parowca »Trent« dowiedziała się d. 8 Listopada, a już 8 Października zbioriła Kanadę i kazała gotować koszary i kwaterunek dla znacznych sił angielskich. Utrzymuje się zdanie, że gabinet angielski szukał wojny.

W sferach rządowych mówią jedynie o ministrze Fouldzie. Minister ten chce wykonać literalnie dekret cesarski, chce zaprowadzić w ministerjum finansów dykcję kontroli jeneralnej i chce mieć kontrolera w każdym ministerjum. Sarkają na to ministrowie, ale zapewne ulegną.

Za przykładem giełdy londyńskiej, giełda paryska nie chce negocjować nowych papierów hiszpańskich. Przyczyna tego kroku szkodliwego dla Hiszpanii, poszła ze złej wiary hiszpańskiego ministra finansów, który nie dotrzymuje obietnicy i poświęca bez skrupułu wierzyteli. Królestwo włoskie używa lepszego kredytu na giełdzie paryżkiej. Wprawdzie renta włoska znacznie spadła, ale ten spadek pochodzi z samej polityki. Za parę tygodni Francya i Hiszpania podpiszą w Paryżu ugodę regulującą pretensje Francji do zwrotu kosztów wojennych z r. 1823. Jakem już doniósł, Francya otrzyma z tego tytułu od Hiszpanii 25 milionów franków.

Odebrane ostrzeżenie dotknęło mocno akcyonaryuszów Debatów, a szczególnie pana Bertin. Bezpieczeństwo kapitalistów tego dziennika trochę się zmniejszyło.

Minister Roulland przesłał okólnik do prefektów z poleceniem, aby żadne dziecko nie było przyjęte do klasztoru bez pozwolenia rodziców. Okólnik ten był wywołany przez różne zdarzenia, które zrobiły wrażenie we Francji, ale które nie obchodzą Polski.

Dzień	Stan termometru		Stan barometru.	Wiatr.
	najniższy	najwyż.		
30. Grudn.	— 7, 8°	— 1, 8°	28,, 6, 0,,	Wschodni
31. „	— 9, 0°	— 3, 7°	28,, 2, 4,,	Zachodni.
1. Styczn.	— 4, 0°	— 1, 0°	27,, 3, 8,,	Zachodni.
2. „	— 7, 0°	— 4, 0°	28,, 0, 0,,	Zachodni.
3. „	— 3, 8°	— 0, 8°	27,, 7, 5,,	Pół. zach.
4. „	— 2, 0°	— 1, 0°	27,, 1, 8,,	Pół. zach.
5. „	— 5, 6°	— 4, 2°	27,, 2, 2,,	Półn. zach.